

بسم الله الرحمن الرحيم

طرز فکر نو آفرینی «جلسه چهارم»

رضا لطفی

عضو هیات علمی گروه مهندسی برق دانشگاه فردوسی مشهد
و مؤسس شرکت دانش بنیان پیام آوران

۱۰ دی ۱۴۰۳

وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ
فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا

طرز فکر نوآفرینی (جلسه چهارم)

حکمت های نهج البلاغه

حکمت ۸۰: مؤمن و ارزش حکمت (علمی، معنوی)

الْحِكْمَةُ ضَالَّةُ الْمُؤْمِنِ فَخُذِ الْحِكْمَةَ وَ لَوْ مِنْ أَهْلِ النِّفَاقِ.

حکمت، گمشده مؤمن است، حکمت را فراگیر هر چند از منافقان باشد.

دکتر شرف‌سنگ و معارف اسلامی مسجد هدایت

**برای پیشرفت علمی از همه
توانایی های غربی ها استفاده
کنید و از شاگردی کردن و
یادگرفتن هرگز پرهیز نکنید؛
زیرا ما از شاگردی کردن ننگمان
نمی آید بلکه از «همیشه شاگرد
ماندن» ننگمان می آید.**

مروری بر جلسه قبل

Top 10 skills of 2025

Type of skill

- Problem-solving
- Self-management
- Working with people
- Technology use and development

Analytical thinking and innovation

Active learning and learning strategies

Complex problem-solving

Critical thinking and analysis

Creativity, originality and initiative

Leadership and social influence

Technology use, monitoring and control

Technology design and programming

Resilience, stress tolerance and flexibility

Reasoning, problem-solving and ideation

و اکنون جلسه ی چهارم از «طرز فکر نوآفرینی»:

انسانهای موفق چگونه می اندیشند؟

سرفصل مطالب امروز

- جلسه اول: مقدمه / ضرورت اصلاح طرز فکر / طرز فکر رشد
- جلسه دوم: مهارت مدیریت زمان
- جلسه سوم: مهارت‌های مورد نیاز انسانها در نگاه WEF / نوآفرینی و طرز فکر نوآفرین
- **جلسه چهارم: انسانهای موفق چگونه می اندیشند؟**
- جلسه پنجم: فرهنگ کار

انسانهای موفق چگونه می اندیشند؟

انسانهای موفق چگونه می اندیشند؟

- اندیشمندان همیشه مورد نیاز هستند.
- شخصی که می داند «چگونه؟» همیشه شغل دارد
- اما کسی که می داند «چرا؟»، رئیس اوست.

...

- اندیشمندان، انسانهایی موفق هستند.

Content

- Cultivate Big-Picture Thinking
- Engage in Focused Thinking
- Harness Creative Thinking
- Employ Realistic Thinking
- Utilize Strategic Thinking
- Explore Possibility Thinking
- Learn from Reflective Thinking
- Question Popular Thinking
- Benefit from Shared Thinking
- Practice Unselfish Thinking
- Rely on Bottom-Line Thinking

مقدمه

- چرا تفکر اهمیت دارد؟
- افراد با توانایی تفکر خوب همیشه مورد تقاضا هستند.
- مزایای تفکر خوب:
 - حل مشکلات
 - تولید درآمد
 - ایجاد فرصت‌ها
 - ایده اصلی:
- "تفکر تان را تغییر دهید، زندگی تان تغییر می‌کند."

پروزش فکر کلان‌نگر

• فراتر از مسائل روزمره و جاری فکر کنید.
• دیدگاه خود را گسترش دهید تا فرصت‌ها و
چالش‌ها را شناسایی کنید.

• تمرین:

• وقت خود را با افراد آینده‌نگر و رهبران بگذرانید.
• به طور مداوم از منابع متنوع یاد بگیرید.
• مرتباً پرسید: "چه چیزی را نمی‌بینم؟"
• مثال: رهبرانی مانند جک ولچ بر روابط بلندمدت
تمرکز می‌کنند.

مشارکت در تفکر متمرکز

• حواس پرتی‌ها را حذف کنید تا وضوح بیشتری بدست آورید.

• تمرکز، انرژی را تقویت می‌کند.

• تمرین:

• زمان‌های بدون وقفه را برای فکر کردن اختصاص دهید.

• اهداف واضحی قبل از شروع تعیین کنید.

• از انجام چند کار همزمان اجتناب کنید و روی یک موضوع تمرکز کنید.

• مثال: اولویت‌بندی کارها برای دستیابی به بازده بالاتر.

استفاده از تفکر خلاقانه

- ایده‌ها را به روش‌های جدید ترکیب کنید.
- تفکر خلاقانه معمولاً بر اساس ایده‌های دیگر ساخته می‌شود.

تمرین:

- جلسات طوفان فکری منظم برگزار کنید.
- سناریوهای "چه می‌شود اگر" را بررسی کنید.
- الهام را در مکان‌های غیرمنتظره جستجو کنید.
- مثال: جلسات طوفان فکری که منجر به کشف‌های جدید می‌شوند.

استفاده از تفکر واقع‌بینانه

- محدودیت‌ها و موانع را بشناسید.
- از تفکر آرزویی اجتناب کنید؛ روی مراحل عملی تمرکز کنید.
- تمرین:
 - تجزیه و تحلیل SWOT (نقاط قوت، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدها) انجام دهید.
 - فرضیات را با شواهد بررسی کنید.
 - از افراد واقع‌بین مشورت بگیرید.
- مثال: برنامه‌ریزی استراتژیک در شرایط نامشخص.

استفاده از تفکر واقع‌بینانه

What's in a SWOT analysis?

What we've got

Strengths

What resources can we deploy?
What are our advantages?
What's working well?

The good

The not-so-good

Weaknesses

What abilities are we lacking?
Where are we starting to struggle?
How can we overcome these?

What's out there

Opportunities

Who might most value our strengths?
What trends work in our favour?
What prizes are within reach?

Threats

What headwinds do we face?
Who might challenge us?
What could go wrong?

بهره‌گیری از تفکر استراتژیک

- گام‌ها را با هدف نهایی برنامه‌ریزی کنید.
- اقدامات روزانه را با اهداف بلندمدت همسو کنید.
- تمرین:

- اهداف را به مراحل عملی تقسیم کنید.
- برای ارزیابی انتخاب‌ها از درخت تصمیم‌گیری استفاده کنید.
- استراتژی‌ها را مرتباً مرور و تنظیم کنید.
- مثال: رهبران تجاری که استراتژی‌های رشد را ترسیم می‌کنند.

کاوش تفکر امکان‌پذیر

- باور کنید که راه‌حل‌ها وجود دارند.
- حتی در چالش‌ها به دنبال فرصت‌ها باشید.
- تمرین:

- با این سوال شروع کنید: "چه می‌شود اگر؟"
- ایده‌های غیرمتعارف را بپذیرا باشید.
- در جلسات طوفان فکری خوش‌بینی را تشویق کنید.
- مثال: نوآورانی که مشکلات را به محصولات تبدیل می‌کنند.

یادگیری از تفکر تأملی

- تجربیات گذشته را برای بهبود ارزیابی کنید.
- تأمل، تجربه را به بینش تبدیل می کند.
- تمرین:

- زمانی منظم برای تأمل اختصاص دهید.
- دفترچه‌ای برای ثبت درس‌های یادگرفته شده نگه دارید.

- چالش‌های گذشته را با مربیان یا همکاران بررسی کنید.

- مثال: بررسی‌های پس از پروژه در تیم‌ها.

زیر سوال بردن تفکر عوامانه

• وضعیت موجود را به چالش بکشید.
• از پیروی از روندها بدون ارزیابی انتقادی خودداری کنید.

• تمرین:

• اغلب پرسید "چرا؟" و "چه می‌شود اگر؟"
• برای آزمایش فرضیات، نقش مخالف بازی کنید.
• داستان‌های موفقیت غیرمعمول را مطالعه کنید.
• مثال: نوآورانی که شیوه‌های قدیمی را زیر سوال می‌برند.

بهره‌برداری از تفکر مشترک

- همکاری ایده‌ها را گسترش می‌دهد.

- دو ذهن بهتر از یک ذهن است.

- تمرین:

- تیم‌های متنوع برای حل مشکلات ایجاد کنید.

- به طور فعال از دیگران بازخورد بخواهید.

- جلسات باز برای به اشتراک گذاشتن ایده‌ها برگزار کنید.

- مثال: جلسات طوفان فکری تیمی.

تمرین تفکر غیر خودخواهانه

• اقداماتی که به دیگران سود می‌رسانند، اعتماد ایجاد می‌کند.

• تفکر غیر خودخواهانه، کار تیمی را تقویت می‌کند.

• تمرین:

• موفقیت تیم را بر منافع شخصی اولویت دهید.

• برای ابتکاراتی که به دیگران کمک می‌کند داوطلب شوید.

• موفقیت دیگران را جشن بگیرید.

• مثال: رهبرانی که به توسعه کارکنان اولویت می‌دهند.

تکیه بر تفکر عاقبت اندیش

- بر نتایج و تأثیر تمرکز کنید.
- موفقیت را با نتایج ملموس اندازه گیری کنید.
- تمرین:
- معیارهای موفقیت را به وضوح تعریف کنید.
- پیشرفت را مرتباً مرور کنید.
- تلاش های تیم را با تصویر بزرگ تر همسو کنید.
- مثال: بررسی های عملکرد سه ماهه.

نتیجه‌گیری

- به سبک‌های مختلف تفکر بیشتر فکر کنیم.
- تفکر کلان‌نگر چشم‌انداز را هدایت می‌کند.
- تمرکز و خلاقیت منجر به موفقیت می‌شوند.
- تأمل و همکاری نتایج را بهبود می‌بخشند.
- نقل قول: "تفکر تان را تغییر دهید، زندگی تان تغییر می‌کند."

در سال ۲۰۲۵ کدام مهمتر است؟

۱. تفکر استراتژیک

چرا: با اختلالات سریع تکنولوژیکی و ماهیت در حال تحول کار، افراد و سازمان‌ها باید اقدامات روزانه خود را با اهداف بلندمدت هماهنگ کنند تا به طور مؤثر با عدم قطعیت‌ها روبرو شوند.

مثال: کسب‌وکارهایی که برنامه‌ریزی برای ادغام هوش مصنوعی یا استراتژی‌های مقاوم در برابر تغییرات آب و هوایی را انجام می‌دهند، به شدت به تفکر استراتژیک متکی خواهند بود.

در سال ۲۰۲۵ کدام مهمتر است؟

۲. تفکر خلاقانه

چرا: همانطور که اتوماسیون وظایف روتین را انجام می‌دهد، خلاقیت در نوآوری، حل مسئله و ایجاد ارزش، عامل تمایز انسان‌ها خواهد بود.

مثال: توسعه راه‌حل‌های منحصربه‌فرد برای چالش‌های جهانی مانند پایداری یا کاربردهای شخصی‌سازی شده هوش مصنوعی.

در سال ۲۰۲۵ کدام مهمتر است؟

۳. تفکر امکان پذیر

چرا: فرصت‌ها اغلب در طول بحران‌ها یا تغییرات عمده ظاهر می‌شوند، مانند انتقال به انرژی‌های تجدیدپذیر یا بازاندیشی در مراقبت‌های بهداشتی پس از همه‌گیری.

باور به ممکن‌ها، نوآوری و تاب‌آوری را پیش می‌برد.

مثال: نوآورانی که زباله‌ها را به منابع تجدیدپذیر تبدیل می‌کنند.

در سال ۲۰۲۵ کدام مهمتر است؟

۴. تفکر مشترک (تفکر گروهی)

چرا: چالش‌های جهانی مانند تغییرات اقلیمی و نابرابری‌های اجتماعی نیاز به دیدگاه‌های متنوع و تلاش‌های جمعی دارند. همکاری بین صنایع و فرهنگ‌ها ضروری خواهد بود. مثال: تیم‌های چندرشته‌ای که به توسعه اخلاقی هوش مصنوعی می‌پردازند.

در سال ۲۰۲۵ کدام مهمتر است؟

انتخاب ChatGPT برای سال ۲۰۲۵:

تفکر استراتژیک

محیط پرنوسان و سریع امروزی نیازمند چشم‌اندازی واضح، استراتژی‌های قابل تطبیق و گام‌های حساب‌شده برای دستیابی به اهداف است.

چه در مواجهه با تغییرات اقلیمی، استفاده از هوش مصنوعی یا پیمایش در تنش‌های ژئوپلیتیکی، افرادی که تفکر استراتژیک دارند، راه را هدایت خواهند کرد.

نظر شما چیست؟ آیا یکی از این مهارت‌ها بیشتر با اولویت‌های سازمانی یا آرزوهای شخصی شما همخوانی دارد؟

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

طرز فکر نوآفرینی (جلسه چهارم)

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۱. تمرین طوفان فکری (Brainstorming):

یک موضوع یا مسئله را انتخاب کنید.

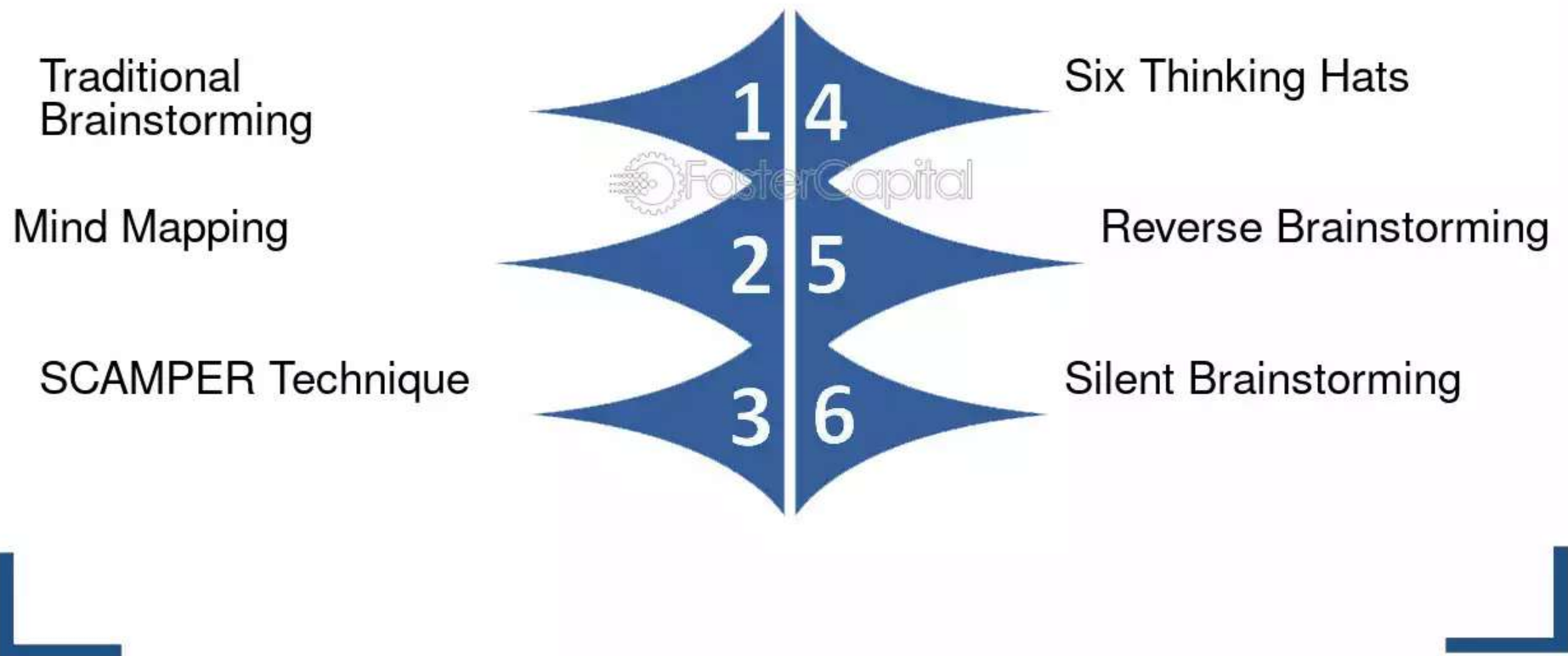
تمام ایده‌هایی که به ذهنتان می‌رسد را بدون قضاوت بنویسید.

حتی ایده‌های غیرمنطقی و عجیب را هم یادداشت کنید.

سپس ایده‌ها را بررسی کرده و بهترین‌ها را انتخاب کنید.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

Brainstorming Techniques

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

White Hat

Data, facts, information
known or needed

Red Hat

Feelings, hunches, instinct
and intuition

Black Hat

Difficulties, potential problems,
why something may not work

Yellow Hat

Values and benefits, why
something may work

Blue Hat

Manage process, next steps,
action plans

Green Hat

Creativity, solutions,
alternatives, new ideas

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۲. روش «چه می‌شود اگر» (What If):

سوالاتی از خودتان بپرسید که با "چه می‌شود اگر" و یا ای کاش ... و یا اگر این گونه نباشد چطور؟ شروع می‌شوند.

مثال‌ها:

چه می‌شود اگر جاذبه زمین وجود نداشته باشد؟

چه می‌شود اگر محصولات ما دیجیتالی‌تر شوند؟

این سوالات باعث باز شدن ذهن و کشف ایده‌های جدید می‌شوند.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

چه می‌شود اگر ماشین‌ها پرواز می‌کردند؟
نتیجه: ایده‌هایی برای وسایل نقلیه هوایی کوچک و
پرکاربرد.

چه می‌شود اگر نیاز به خوابیدن نداشتیم؟
نتیجه: بررسی تاثیر تکنولوژی روی بهره‌وری و
زمان‌بندی.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۳. تغییر چشم‌انداز (Change Perspective):

مسئله‌ای را از دیدگاه فردی دیگر نگاه کنید.

از خود بپرسید: اگر من یک کودک بودم، چگونه به این موضوع نگاه می‌کردم؟

اگر مدیرعامل بودم، چه راه‌حلی ارائه می‌دادم؟

تغییر زاویه دید به شما کمک می‌کند تا راه‌حل‌های جدیدی پیدا کنید.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

اگر به عنوان یک کودک به طراحی اپلیکیشن نگاه کنید:

ویژگی‌هایی مثل تصاویر رنگارنگ، بازی‌گونه بودن و استفاده آسان را در اولویت قرار می‌دهید.

اگر به عنوان مدیرعامل نگاه کنید: روی بودجه، سودآوری و جذب مشتری تمرکز می‌کنید.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۴. استفاده از تکنیک نقشه ذهنی (Mind Mapping):

یک برگه بردارید و موضوع اصلی را در مرکز آن بنویسید.

سپس ایده‌های مرتبط را به صورت شاخه‌هایی در اطراف آن اضافه کنید.

این روش کمک می‌کند تا ایده‌هایتان را سازماندهی کنید و ارتباطات جدیدی بیابید.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

برای نوشتن کتابی درباره موفقیت:
موضوع اصلی: موفقیت.

شاخه‌ها: عادت‌ها، مهارت‌ها، مدیریت زمان، الگوهای
موفق.

ایده‌های زیرشاخه برای عادت‌ها: "تمرین مداوم"،
"صبوری".

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۵. محیط‌های جدید را تجربه کنید:
به مکان‌های جدید بروید یا فعالیت‌های جدید انجام دهید.

مثال: بازدید از یک نمایشگاه هنری.
یادگیری یک زبان یا مهارت جدید.
تجربه‌های تازه، ذهن شما را برای ایده‌های خلاقانه باز می‌کند.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

بازدید از یک نمایشگاه طراحی صنعتی برای الهام گرفتن در طراحی محصول.

شرکت در یک کلاس آشپزی برای یادگیری مهارت‌های خلاقانه در ارائه غذا.

پیاده روی را جدی بگیریم.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۶. نوشتن آزاد (Free Writing):

یک تایمر برای ۱۰ دقیقه تنظیم کنید.

بدون وقفه و بدون نگرانی درباره درست بودن، هر چیزی که به ذهنتان می‌رسد را بنویسید.

این تمرین کمک می‌کند تا ایده‌های خام خود را آشکار کنید.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

موضوع: ایجاد راه‌های جدید برای مطالعه مؤثر.
بدون وقفه شروع به نوشتن کنید:

"چگونه می‌توانم مطالب را سریع‌تر یاد بگیرم؟ شاید
از کارت‌های فلش استفاده کنم... شاید یک
اپلیکیشن بسازم که خلاصه‌ها را بخواند..."
با مرور نوشته‌ها، ایده‌های خام به ایده‌های قابل اجرا
تبدیل می‌شوند.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۷. تبدیل محدودیت به فرصت:

خودتان را با محدود کردن منابع یا ابزارها به چالش بکشید.

مثال:

طراحی یک محصول جدید با استفاده از مواد ساده.
حل مسئله‌ای با استفاده از کمترین اطلاعات.
محدودیت‌ها خلاقیت را تحریک می‌کنند.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

طراحی یک پوستر تبلیغاتی تنها با استفاده از رنگ‌های سیاه و سفید.

ایجاد محصولی که بدون برق کار کند، برای مناطق روستایی.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۸. وقت گذاشتن برای تفکر و تأمل:
زمانی در روز را به فکر کردن اختصاص دهید.
یک دفترچه یادداشت برای نوشتن ایده‌ها و افکار روزانه داشته باشید.
مرور ایده‌های قدیمی می‌تواند جرقه‌های خلاقانه ایجاد کند.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

یک دفترچه داشته باشید و هر شب به این سوال
پاسخ دهید:

"امروز چه مشکلی داشتم و چگونه می توانم برای
حل آن ایده پردازی کنم؟"

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۹. همکاری با دیگران:

با افراد از تخصص‌ها و دیدگاه‌های مختلف صحبت کنید.

شنیدن ایده‌ها و تجربیات دیگران می‌تواند الهام‌بخش باشد.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

تشکیل یک جلسه با افراد مختلف:

یک طراح، یک بازاریاب، و یک مهندس.

هر فرد دیدگاه خود را برای بهبود یک محصول ارائه دهد.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

۱۰. تکنیک تفکر معکوس (Reverse Thinking):

به جای پرسیدن "چگونه می توانم این مشکل را حل کنم؟"، پرسید "چگونه می توانم این مشکل را بدتر کنم؟"

این تغییر ذهنیت می تواند راه حل های خلاقانه ای برای بهبود پیدا کند.

چند تمرین برای تقویت خلاقیت

مثال:

فرض کنید می‌خواهید خدمات مشتریان را بهبود دهید.
سوال معکوس: "چگونه می‌توانم تجربه مشتری را بدتر
کنم؟"

مثال‌ها:

پاسخ ندادن سریع، خدمات نامنظم، و اطلاعات نادرست.
حالا از این لیست استفاده کنید تا راه‌های بهبود خدمات
را پیدا کنید.

✓ جمع بندی

سُورَةُ الْعَمَّارَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ
هَذَا بَاطِلًا سُبْحَنَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩١﴾

از توجه شما بسیار سپاسگزارم

https://eitaa.com/innovation_mindset

Backup Slides

جملاتی زیبا از لویی پاستور

در هر حرفه و شغلی که هستید نه اجازه دهید که به بدبینی های بی حاصل آلوده شوید و نه بگذارید که بعضی لحظات تاسف بار که برای هر ملتی پیش می آید شما را به یاس و ناامیدی بکشاند.

در آرامش حاکم بر آزمایشگاه ها و کتابخانه هایتان زندگی کنید.

نخست از خود پرسید: "من برای یادگیری خود چه کرده ام؟"
سپس همچنان که پیش تر می روید پرسید: "من برای کشورم چه کرده ام؟"

و این پرسش را آنقدر ادامه دهید تا به این احساس شادی-بخش و هیجان انگیز برسید که: "شاید سهم کوچکی در پیشرفت و اعتلای بشریت داشته اید."

اما هر پاداشی که زندگی به تلاش هایمان بدهد یا ندهد، آنگاه که لحظه مرگ فرا می رسد هر کدام از ما باید این حق را داشته باشیم که با صدای بلند بگوییم:

«من آنچه در توان داشته ام انجام داده ام»

